

Hjalmar Branting: Tal på första maj 1903

Talare
Hjalmar Branting
Riksdagsman

Datum
1 maj 1903

Plats
Södertälje

1 Medborgare!

När man skådar ut öfver en folkmassa, så betydande som denna, på en plats som dock är relativt bland de mindre af våra industricentra, så föres tanken

5 nödvändigtvis

till hvad som i välkomsttalet berörts, nämligen att på samma sätt, som vi nu här stå

samlade, äro i detta ögonblick tusentals arbetare flockade kring de röda fanorna för

10 att fira arbetets första maj, för att understryka berättigade kraf, för att stärka sina krafter i den förbittrade klasskampen. Det är öfverallt samma känslor, som dallra i de

demonstrerande arbetarnas bröst. Arbetareklassen är en klass, som skapats af de nya

15 förhållandena, som framskapats af storindustrien och som hålles i band, hålles i förtryck af privatkapitalism.

Och det är helt naturligt, att bland alla arbetare samma fråga skall ställa sig fram:

Hur skola vi kunna komma upp ur det förtryck, hvar vi hålles? Hur skola väl

20 äfven

vi, som bära dagens tunga och hetta få någonting att säga med i laget?

Det är samma känsla af förtryck, det är samma längtan efter frigörelse, som

frammanat arbetarrörelsen världen rundt, Idealet för framtiden förenar

25 massorna!

Den ekonomiska utvecklingen under det senaste århundradet har varit sådan, att

den framskapat en storkapitalistklass och en undertryckt arbetareklass. Stora

30 uppfinningar och upptäckter ha gjorts – om en 1800-talets man kunde se våra

tiders

förhållanden, skulle han bli ytterst förvånad. Nya krafter ha träd i
mänsklighetens

35 tjänst, som en föregående tidsålders människor ej kunnat ana. Sinnrika maskiner
utföra nu arbetet många hundra gånger hastigare och säkrare än handkraften
förr –
ången och elektriciteten äro mänsklighetens lydiga tjänare.

40 Men dessa stora uppfinningar och upptäckter ha ej verkat lyftande för de
trälande
massorna, ej lättat lifvet och gjort det ljust och gladt för dem.

Trots den nya kraft, som tillförts mänskligheten genom maskinerna förblir den
45 arbetande, trälande massan ännu i nöd och elände. Det har blifvit så som Viktor
Rydberg säger: ”Mänskan själf har blifvit trälars träl...” (Grottesången).

Hos dessa trälande massor kommer helt naturligt den frågan fram: Hvarför har
ej

50 maskinernas välsignelse kommit oss alla till del?

Erfarenheten visar, att den nuvarande ekonomiska utvecklingens resultat är, att
millioner hopas på ett fåtal händer, under det massan får svälta.

55 Kapitalisterna äro de, som äga arbetsmedlen. Den stora massan har blott sin
arbetskraft att sälja – och får ej mer tillbaka än sin lilla arbetslön.

Följaktligen kan den allt skarpare framträdande klyftan mellan klasserna blott
anses

60 som ett följdriktigt resultat af den ekonomiska utvecklingen. Utvecklingen har
gynnats
ett fåtal och låtit massan vara samma slafvar.

Här är ett grundfel i själfva organisationen af samhället. Och där det ondas rot
65 sitter, där skola botemedlen anbringas. Makten skall innehafvas af alla, ej af ett
privilegeradt fåtal. Arbetsmedlen skola återföras till samhället. Det får ej finnas
en

klyfta, som skiljer de olika samhällsklasserna åt, utan solidaritet, som förenar
människorna.

Men att vrida till rätta de missförhållanaden som finnas, ett arbete, som berör hela
75 samhällets struktur, är ej ett arbete gjordt på en dag. Det är dock ett arbete för
en
sådan klass som vår arbetareklass.

Då det gäller att höja arbetareklassens ställning, hjälper det ej därmed att den
80 enskilde individen genom sparsamhet och försakelse söker komma till en
drägligare
ställning - då hjälper blott en klassrörelse, som tar alla med sig och höjer
medelnivån.

Hela klassen måste lyftas samtidigt för att förändringen skall bli effektiv.

85 När så är, gäller det för arbetarne att känna sin solidaritet och betydelsen af
densamma i klasskampen.

Tal. berörde härefter fackföreningarnas betydelse, deras mål och medel. Han
framhöll hurusom en hastigt skeende omstörtning af det nu bestående

90 samhället ej
skulle kunna blifva bestående därför, att arbetarna ännu ej blifvit tillräckligt
mogna för att sköta den makt, som då skulle läggas i deras händer, utan att
utvecklingen måste gå evolutionärt och ej på revoltens väg. Arbetarna måste
fostras

95 fackligt, kooperativt och politiskt.

Öfvergången från nutida samhälle till det socialistiska skulle, sedan det första
stora

100 medlet, allmän rösträtt, ernåtts, gå alldeles omärkligt därigenom att samhället
plossivt [= successivt] vuxe in de nya sociala formerna och tankarna.

Och vi böra ej ett ögonblick uppge hoppet och aldrig ett ögonblick glömma det
stora målet, den socialistiska idealstaten. För denna idealstat är det som de stora
massorna af arbetare i alla land i dag demonstrera.

105

Låtom oss därför samla oss i den glada framtidsförhoppningen, att ej många
solhvarf skola förgå innan vi äro ett fritt folk, medborgare i eget fädernesland.

110 Låt oss utbringa ett lefve för den lyckliga tid, som arbetareklassen skall veta att tillkämpa sig.

Ett lefve för vår kamp, ett lefve för vår seger!

115

Taggar

1 maj, 1900-tal, 1903, Första maj, Man, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/hjalmar-branting-tal-pa-forsta-maj-1903>

120

125

130

135

140

145